

Oponentský posudek na diplomovou práci Lucie Kněžourkové

Práce má zajímavé a dobře zvolené téma, zabývá se deníky tří polských spisovatelů z roku 1954. Jde o tři různé typy spisovatelů různého věku, Jaroslawa Iwaszkiewicze, Leopolda Tyrmanda a Witolda Gombrowicze, každý psal své zápisky v jiné osobní i kulturně sociální situaci. Zjednodušeně řečeno patřil Iwaszkiewicz do oficiální literatury, Tyrmand do vnitřního exilu a Gombrowicz žil v exilu v Argentině. Už tato výchozí situace umožňuje autorce práce zajímavé konfrontace.

Východiskem práce je teoretické vymezení žánru deníku jako non fiction. Autorka přitom pracuje s množstvím literatury (již by bylo možné doplnit o knihu Jiřího Cieslara Hlas deníku, 2002), s jejími postuláty je možno souhlasit. Zajímavý je postřeh Ryszarda Nycze, který umožňuje chápat deníky spisovatelů jako „současné silvy“ nebo přesněji texty na hranici silvy a deníkové formy (str. 13).

V další kapitole se autorka zabývá komunikační situací, do které jsou deníky situovány a z které se potom odvíjejí možné komunikační strategie. Pracuje s pojmem Philippa (ne Phillipa, jak je na str. 15 nahoře, v poznámce je jméno správně) *Lexikonu* „autobiografická smlouva“, který bych pojmenoval jako „autobiografický pakt“ (viz české vydání Lexikonu teorie literatury a kultury, 2006).

Následující kapitoly se už věnují jednotlivým textům, a to z hlediska výchozí situace (geneze; zde upozorňuje mj. na rozdíly dvou verzí Tyrmandových deníků), dále z hlediska paratextů (podle Genetta), tj. doprovodných materiálů mimo vlastní text, a posléze přistupuje k analýze deníků samých, autostylizace jednotlivých spisovatelů (maska „Starého básníka“ u Iwaszkiewicze, conradovská a donjuanovská stylizace u Tyrmanda a maska „moudrého blázna“ u Gombrowicze) a srovnání reflexe vlastního psaní. Dochází přitom k řadě zajímavých konfrontací a poznatků o specifických rysech jednotlivých deníků.

Diplomové práci Lucii Kněžourkové takřka není co vytknout. Má dobré teoretické podloží, orientuje se dobře v obecné literatuře žánru i v polonistice a polské literatuře. Její interpretace vycházejí z předloženého materiálu, má velmi dobrou schopnost číst a analyzovat literární text. Pokud mám splnit oponentskou povinnost a formulovat připomínky, budou jen marginální. Není mi jasný rozdíl mezi funkcí „předseda vedení“ a „předseda“ Svazu polských spisovatelů (str. 19-20). Na str. 22 by bylo žádoucí blíže

objasnit Tyrmandovy osudy za války. Píše se, že odjel do Německa a chtěl se dostat do Francie. Ve slovníku spisovatelů jsem našel informaci, že byl v koncentračním táboře. Str. 34 „přechází“ (asi má být přecházejí).

Jsou to, jak řečeno, okrajové připomínky. Práci doporučuju k obhajobě a navrhuji známku výborně.

9. 9. 2009

Jiří Holý